

**Zaistovanie majetku v rámci
justičnej spolupráce v trestných
veciach**

**Alica Kováčová PhD.
Medzinárodný odbor
G P S R**

1

**Na základe dožiadania o
právnu pomoc**

**MEDZINÁRODNÁ ZMLUVA
V ČASŤ TRESTNÉHO PORIADKU**

2

Pojmy

- **"zisk"** znamená akýkoľvek ekonomický prospech pochádzajúci alebo získaný priamo alebo nepriamo z trestnej činnosti. Môže ho tvoriť akýkoľvek majetok uvedený v písmene b) tohto článku,
- **"majetok"** zahŕňa akýkoľvek majetok, hmotný alebo nehmotný, hnutelný alebo nehnuteľný a právne písomnosti alebo nástroje preukazujúce nárok alebo podiel na tomto majetku,
- **"nástroje"** znamenajú akýkoľvek majetok použitý alebo určený na použitie akýmkoľvek spôsobom, úplne alebo sčasti, na spáchanie trestného činu alebo trestných činov,

3

Pojmy

- **"konfiškácia"** znamená trest alebo opatrenie nariadené súdom v konaní o trestnom čine alebo trestných činoch, ktorého výsledkom je právoplatné odňatie majetku,
 - Konfiškácia sa týka nástrojov a ziskov z trestnej činnosti, alebo majetku, ktorého hodnota im zodpovedá
- **"zmrazenie"** alebo **"zaistenie"** je dočasný zákaz presunu, premeny, nakladania alebo pohybu majetku, dočasné prevzatie úschovy takého majetku alebo vykonávanie kontroly nad ním na základe príkazu vydaného súdom alebo iným príslušným orgánom,

4

Medzinárodná zmluva

- **§ 477 písmeno a)**
 - na účely použitia V časti TP sa medzinárodnou zmluvou rozumie vyhlásená medzinárodná zmluva, ktorou je SR viazaná
 - *článok 7 ods. 4 Ústavy SR medzinárodná zmluva, na ktorej vykonanie je potrebný zákon*
 - *článok 7 ods. 5 Ústavy SR medzinárodná zmluva, na ktorej vykonanie nie je potrebný zákon, pretože ide o medzinárodnú zmluvu, ktorá je svojim charakterom spôsobilá priameho, bezprostredného vykonávania (tzv. "self-executing")*
- **Prednosť – subsidiárne použitie Trestného poriadku**
- **§ 478**
 - ustanovenia V časti TP sa použijú ak vyhlásená medzinárodná zmluva neustanovuje inak

5

Medzinárodná zmluva II

- **Viedenský dohovor o zmluvnom práve**
 - **Čl. 27 - vnútroštátne právo a dodržiavanie zmlúv**
 - Strana sa nemôže dovolávať ustanovení svojho vnútroštátneho práva ako dôvodu pre neplnenie zmluvy
 - **Čl. 31 – výklad zmlúv**
 - Zmluva sa musí vykladať dobromyseľne, v súlade s obvyklým významom, ktorý sa dáva výrazom v zmluve v ich celkovej súvislosti, a takisto s prihliadnutím na predmet a účel zmluvy.

6

Ciel', účel

- **Ciel'**
 - obmedzenie pohybu majetku, alebo nakladania s ním, dočasné prevzatie úschovy takého majetku alebo vykonávanie kontroly nad ním
- **Účel**
 - budúca realizácia výkonu trestu prepadnutia majetku (§ 58,59 TZ) alebo veci (§ 60TZ), zhabania veci (§ 83 TZ)

7

Zaistenie majetku na základe dožiadania o právnu pomoc

- **Podmienky nad rámec všeobecných náležitostí:**
 - aplikovateľná medzinárodná zmluva /**upravujúca možnosť alebo povinnosť zaistiť a konfiškovať majetok**/
 - **zmluvná vzájomnosť**
 - **obojsstranná trestnosť**
 - zadokumentované indície/dôkazy o tom, že deklarovaný **majetok**, alebo suma, ktorá mu hodnotou **zodpovedá**, je **ziskom** z trestnej činnosti
 - **súvislosť** medzi **majetkom**, ktorý má byť zaistený a **ziskom** z predmetnej trestnej činnosti
 - **ubezpečenie**, že sa predpokladá **konfiškácia**
- **V prípade že preskúmaním doručenej žiadosti nie je možné zistiť uvedené informácie je potrebné **požiadať o doplnenie****

8

- Účelom inštitútu zaistenie majetku pre trestné konanie v cudzom štáte je budúca konfiškácia majetku, **nie nárok poškodenej osoby.**
- V prípade zistenia v priebehu zaistenia, že dožadujúci štát žiadal zaistenie majetku z tohto dôvodu, a nejedná sa o hnutelnú vec, ktorá je zároveň dôkazom v trestnom konaní, zaistenie sa **zruší /budúci rozsudok nie je možné uznať a vykonať § 516 TP a nasl./**
 - V prípade, že vec je zároveň dôkazom je potrebné informovať dožadujúci štát (navrhnúť odovzdanie dôkazu)

9

Zaistenie majetku pre účely rozhodovania o uznaní a výkone cudzieho rozhodnutia

- **§ 551 TP**
- predbežné zaistenie vecí, účtu, cenných papierov alebo iného majetku
- podmienky
 - medzinárodná zmluva
 - žiadosť cudzieho justičného orgánu
 - majetok sa nachádza na území Slovenskej republiky
 - v cudzine sa vedie trestné konanie
 - majetok je výnosom, nástrojom, výnosu zodpovedajúcou hodnotou z trestnej činnosti
- rozhoduje - **súd** na návrh **prokurátora**
- v urgentných prípadoch **prokurátor**, do 48 hodín potvrdzuje sudca
- príslušnosť - **okresný súd**, v ktorého obvode sa nachádza majetok, ktorý sa má zaistiť.
- zrušenie predbežného zaistenia
 - príslušný okresný súd
 - na základe podnetu cudzieho orgánu, ktorý o predbežné zaistenie požiadal
 - predbežné zaistenie možno zrušiť aj v prípade, že cudzí štát v primeranom čase nepožiadá o výkon cudzieho majetkového rozhodnutia týkajúceho sa zaisteného majetku.

10

Úschova vydaných, odňatých a prevzatých vecí

▪ príslušnosť na zabezpečenie úschovy

- prokurátor
- súd
 - len v prípade, že rozhoduje a vykonáva právnu pomoc v celom rozsahu vo svojej kompetencii na žiadosť cudzieho orgánu
- nemožnosť zabezpečenia úschovy zaistených vecí súdom/prokurátorom
 - zabezpečí sa prostredníctvom iného štátneho orgánu alebo právnickej osoby, alebo fyzickej osoby, ktorá vykonáva v takom odbore podnikateľskú činnosť.
- Nehnutelnosť – justičný orgán písomne poverí takú osobu správou nehnuteľnosti a **uznesenie** o zaistení nehnuteľnosti **doručí** príslušnému orgánu štátnej správy na úseku **katastra nehnuteľností**.

Aplikovateľné medzinárodné zmluvy

▪ Dohovory RE

- Dohovor o praní špinavých peňazí, vyhľadávani, zhabaní a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti (Štrasburg 8. novembra 1991, ozn. č. 109/2002 Z. z.);
- Európsky dohovor o potlačovaní terorizmu (Štrasburg 27. januára 1977, ozn. č. 552/1992 Zb.);
- Dohovor Rady Európy o praní špinavých peňazí, vyhľadávani, zaistení a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti a o financovaní terorizmu (Varšava 16. mája 2005, ozn. č. 91/2009 Z. z.);

Aplikovateľné Dohovory OSN

- Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu (New York 15. novembra 2000, ozn. č. 621/2003 Z. z.);
 - Protokol proti pašovaniu migrantov po súši, po mori a letecky, dopĺňujúceho Dohovor Organizácie Spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu (New York 15. novembra 2000, ozn. č. 33/2005 Z. z.);
 - Protokol o prevencii, potláčaní a trestaní obchodovania s ľuďmi, osobitne so ženami a deťmi, dopĺňujúci Dohovor Organizácie Spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu (New York 15. novembra 2000, ozn. č. 34/2005 Z. z.);
 - Protokol proti nezákonnej výrobe a obchodovaniu so strelnými zbraňami, ich súčasťami a komponentmi a strelivom, dopĺňujúci Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu (New York 31.05.2001 / SR, 03.07.2005/ ozn.č. 21/2006 Z. z.)
 - Dohovor OSN proti nedovolenému obchodovaniu s omamnými a psychotropnými látkami (Viedeň 20. decembra 1988, ozn.č. 462/1991 Zb.);
 - Dohovor OSN o potláčaní bombového terorizmu (New York 15. decembra 1997, ozn. č. 382/2001 Z. z.);
 - Medzinárodný dohovor o potláčaní financovania terorizmu (New York 9. decembra 1999, ozn. č. 593/2002 Z. z.);
 - Trestnoprávny dohovor o korupcii (Štrasburg 27. januára 1999, ozn.č. 375/2002 Z. z.);
 - Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa, o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii (ozn. č. 424/2004 Z. z.)
- **Špecifické dohovory OSN aplikovateľné i pre účely zaistenia a konfiškácie**
 - Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín (ozn. č. 572/1992 Zb.)
 - Rimsky štatút Medzinárodného trestného súdu (ozn. č. 333/2002 Z. z.)

13

Dohovor o praní špinavých peňazí, vyhl'adávaní, zhabaní a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti (ozn. Č. 109/2002 Z. z.)

- Článok 11
- Povinnosť prijať predbežné opatrenia
 - 1. Na žiadosť druhej strany, ktorá začala trestné konanie alebo konanie na účely konfiškácie, prijme strana potrebné predbežné opatrenia, ako zmrazenie alebo zhabanie vlastníctva, aby sa zamedzilo akémukoľvek konaniu spočívajúcemu v prevode vlastníctva alebo disponovaní s vlastníctvom, ktoré by v ďalšom stupni mohlo byť predmetom žiadosti o konfiškáciu alebo ktoré by mohlo umožniť vyhovieť takejto žiadosti.
 - 2. Strana, ktorá prijala žiadosť o konfiškáciu podľa článku 13, prijme, ak je to potrebné, opatrenia uvedené v odseku 1 tohto článku vzťahujúce sa na akékoľvek vlastníctvo, ktoré tvorí predmet žiadosti alebo ktoré by umožnilo vyhovieť takejto

14

**Dohovor Rady Európy o praní špinavých peňazí,
vyhľadávaní, zaistení a konfiškácii ziskov z trestnej
činnosti a o financovaní terorizmu
ozn. č. 91/2009 Z. z.**

- **III. KAPITOLA OPATRENIA, KTORÉ JE POTREBNÉ PRIJAŤ NA VNÚTROŠTÁTNEJ ÚROVNI**
- **článok 3 Opatrenia na konfiškáciu**
 - (1) Každá strana prijme potrebné legislatívne a iné opatrenia, ktoré jej umožnia konfiškáciu nástrojov a ziskov alebo majetku, ktorých hodnota zodpovedá takým ziskom a majetku nadobudnutým za špinavé peniaze.
- **Článok 4 Vyšetrovacie a predbežné opatrenia**
 - Každá strana prijme potrebné legislatívne a iné opatrenia na umožnenie rýchlej identifikácie, vypátrania, zmrazenia alebo zaistenia majetku podliehajúceho konfiškácii podľa článku 3, najmä aby uľahčila vykonanie neskoršej konfiškácie.

15

**Dohovor Rady Európy o praní špinavých peňazí, vyhľadávaní,
zaistení a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti a o financovaní
terorizmu**

- **IV. KAPITOLA MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA**
- **Článok 15**
- **Všeobecné zásady a opatrenia medzinárodnej spolupráce**
- (1) Strany navzájom spolupracujú v čo najširšej miere na účely vyšetrovania a trestného konania s cieľom konfiškácie nástrojov a ziskov.
- (2) Každá strana prijme potrebné legislatívne alebo iné opatrenia, aby mohla podľa podmienok ustanovených v tejto kapitole **vyhovieť žiadostiam**
- a) o **konfiškáciu určených častí majetku, ktoré tvoria zisk alebo nástroje, ako aj o konfiškáciu ziskov spočívajúcich v požiadavke zaplatiť peňažnú sumu zodpovedajúcu hodnote ziskov,**
- b) o pomoc pri vyšetrovaní a o predbežné opatrenia vo vzťahu ku každej forme konfiškácie ustanovenej v písmene a).

Dohovor Organizácie spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu ozn. č. 621/2003 Z.z.

- Článok 13
-
- Medzinárodná spolupráca na účely zhabania
- 2. Podľa žiadosti iného štátu, zmluvnej strany, ktorý má právomoc nad trestným činom, na ktorý sa vzťahuje tento dohovor, prijme dožiadaný štát, zmluvná strana, opatrenia na zistenie, odhalenie, zmrazenie alebo zaistenie príjmov z trestnej činnosti, majetku, zariadenia alebo iných prostriedkov uvedených v článku 12 ods. 1 na účely nariadenia prípadného zhabania dožadujúcim štátom, zmluvnou stranou, alebo na základe žiadosti podľa odseku 1 tohto článku dožiadaný štát, zmluvná strana.
- Dožadujúci štát v žiadosti uvedie skutočnosti, na ktoré sa odvoláva a popis požadovaných opatrení.
- 6. Ak sa štát, zmluvná strana, rozhodne podmieniť prijatie opatrení uvedených v odsekoch 1 a 2 tohto článku existenciou príslušnej zmluvy, bude tento štát, zmluvná strana, posudzovať tento dohovor ako nevyhnutný a dostatočný zmluvný základ.

17

DOHOVOR o boji s podplácaním zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách

- Čl. 3
- 3. Každá strana prijme také opatrenia, ktoré sú potrebné na zabezpečenie toho, že úplatok a príjmy z podplácania zahraničného verejného činiteľa alebo majetok, ktorého hodnota zodpovedá hodnote takýchto príjmov, podliehajú zaisteniu a konfiškácii alebo že sú uplatniteľné peňažné sankcie s porovnateľným účinkom.
- **vzájomná právna pomoc**
- 1. Každá strana v čo najväčšom rozsahu, ktorý umožňujú jej zákony, príslušné zmluvy a úpravy, poskytne druhej strane pohotovú a účinnú právnu pomoc na účely vyšetrovania a trestného konania, ktoré začala strana, týkajúcich sa činov patriacich do rámca tohto dohovoru, a konania mimo trestnoprávnej oblasti, ktoré začala strana proti právnickej osobe, patriaceho do rámca tohto dohovoru. Žiadaná strana musí bezodkladne oboznámiť žiadajúcu stranu so všetkými ďalšími informáciami alebo dokumentmi, ktoré sú potrebné na podloženie žiadosti o pomoc, a tam, kde sa to požaduje, o stave a výsledku žiadosti o pomoc.
-
- 2. Tam, kde strana podmieňuje vzájomnú právnu pomoc existenciou obojstrannej trestnosti, obojstranná trestnosť je daná, ak trestný čin, pre ktorý sa žiada o právnu pomoc, je v rámci tohto dohovoru.
-
- 3. Strana nesmie odmietnuť poskytnutie vzájomnej právnej pomoci v trestných veciach v rámci tohto dohovoru z dôvodu bankového tajomstva.

Rímsky štatút Medzinárodného trestného súdu ozn. Č. 333/2002 Z. z.

- Čl.93
- Iné formy spolupráce
- 1. V súlade s ustanoveniami tejto časti a postupmi podľa vnútroštátneho práva štáty, zmluvné strany, **musia** vyhovieť žiadostiam Súdu o poskytnutie ďalej uvádzanej pomoci v súvislosti s vyšetrovaním alebo trestným stíhaním:
 - k) identifikácia, vysledovanie a zmrazenie alebo zaistenie výnosov, majetku a aktív a vecí použitých na spáchanie trestného činu na účely ich prípadnej konfiškácie bez toho, aby boli dotknuté práva bona fide tretích strán, a

19

Opčný protokol k dohovoru o právach dieťaťa, o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii ozn. č. 424/2004 Z. z.

- Článok 7
- Štáty, zmluvné strany, na základe ustanovení svojho vnútroštátneho práva
 - a) prijímú podľa potreby opatrenia na zhabanie a konfiškáciu
 - i) tovaru, akým sú materiály, majetok alebo iné prostriedky použité na spáchanie alebo umožnenie spáchania trestných činov podľa tohto protokolu,
 - ii) príjmov získaných z takých trestných činov,
 - b) splnia požiadavky iného štátu, zmluvnej strany, na zhabanie a konfiškáciu tovaru alebo príjmov uvedených v bode a) i),

20

**Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi
voľne žijúcich živočíchov a rastlín
(ozn. č. 572/1992 Zb.)**

- **ČLÁNOK VIII**
- **Opatrenia, ktoré urobia strany**
- **1. Strany urobia primerané opatrenia na to, aby ustanovenia tohto Dohovoru uviedli do života a znemožnili také obchodovanie s exemplármi, ktoré by ho porušovalo. Budú v nich obsiahnuté opatrenia:**
 - a) na pokutovanie obchodu s takými exemplármi alebo ich držby, prípadne oboch; a
 - b) na vykonanie konfiškácie takých exemplárov alebo ich navrátenie do štátu, ktorý ich vyviezol.

21

**Vzájomné uznávanie
zák. č. 650/2005 Z. z.**

- **Členské štáty EÚ**
- **Osvedčenie**
- **Rozhodnutie**

22

Príslušnosť justičného orgánu SR ako vykonávajúceho I

- **Príslušnosť uznať príkaz na zaistenie na území SR**
 - Prokurátor okresnej prokuratúry
 - Dôvod – zákonné oprávnenia, flexibilita, rýchlosť konania
 - Spôsoby rozhodnutia
 - Príkaz uzná a zabezpečí jeho vykonanie
 - Príkaz uzná a nariadi **odklad** jeho vykonania z dôvodu uvedeného v **§ 12**
 - Rozhodne o **odmietnutí** uznania a vykonania príkazu z dôvodov uvedených v **§ 11**

23

Príslušnosť justičného orgánu SR ako vykonávajúceho II

- **Forma rozhodnutia**
 - Uznesenie
 - Možnosť podať sťažnosť bez odkladného účinku
 - Rozhodovanie o sťažnosti – sudca pre prípravné konanie okresného súdu v obvode ktorého je činný prokurátor, ktorý rozhodnutie vydal
- **Lehoty na rozhodnutie**
 - Podľa § 8 zákona 24 hodín od doručenia príkazu
 - Možnosť predĺžiť lehotu vzhľadom na znenie čl. 5 ods. 3 RR

24

Ochrana práv fyzických, právnických a tretích osôb

- Fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá je vydaním príkazu na zaistenie poškodená alebo iným spôsobom dotknutá na svojich právach, má právo domáhať sa ochrany svojich práv na súde v štáte pôvodu.

25

Príslušnosť justičného orgánu SR ako vykonávajúceho III

- **Dôvody brániace uznaniu a vykonaniu**
 - Majetok, sa stratil, bol zničený
 - Majetok nedostatočne identifikovaný v osvedčení
- Povinnosť informovať štát pôvodu bezodkladne
- Príslušnosť na vykonanie príkazu
 - Prokurátor
 - Oprávnený poveriť vykonaním policajta
 - Súd, ak tak stanovuje úprava SR

26

Dôvody odmietnutia uznania a vykonania príkazu (§ 11)

- **Dôvody odmietnutia**
 - Nesplnenie formálnych a vecných (obsahových) náležitostí – nebolo vydané alebo zaslané relevantné osvedčenie, je neúplné, zjavne nezodpovedá príkazu, nie je vyhotovené v preklade do slovenského jazyka
 - Príkaz je vydaný na majetok alebo dôkazy ktorých vlastníkom je osoba požívajúca výsady a imunity podľa práva SR, alebo medzinárodného práva
 - O majetku alebo dôkaze už bolo právoplatne rozhodnuté príslušným orgánom v SR
 - Čin na ktorý sa príkaz vzťahuje nie je trestným činom podľa práva SR, v prípade dôkazu nejde o trestný čin uvedený v § 3 ods. 4, ; *ak ide o dane, poplatky, clo alebo menu, nie je možné odmietnuť uznať a vykonať príkaz na zaistenie iba preto, že právny poriadok Slovenskej republiky neupravuje rovnaký druh daní alebo ciel alebo neobsahuje rovnaké ustanovenia týkajúce sa daní, poplatkov, ciel alebo meny ako právny poriadok štátu pôvodu.*
- **Justičný orgán SR môže určiť primeranú lehotu na odstránenie nedostatkov**

27

Dôvody na odklad vykonania príkazu

- **Taxatívne určené zákonom (§ 12) v súlade s RR**
 - Vykonanie by mohlo sťažiť alebo zmať trestné stíhanie vedené v SR
 - Majetok alebo dôkazy ktoré sú predmetom príkazu už boli zaistené v trestnom konaní vedenom v SR alebo v cudzine
- **Povinnosť informovať justičný orgán štátu pôvodu**

28

Doba trvania zaistenia (§ 14)

- **Zaistenie majetku**
 - Do doby výkonu rozhodnutia o prepadnutí majetku
 - Do doby zrušenia zaistenia majetku

- **Dôvody zaistenia je justičný orgán SR povinný preskúmať po uplynutí šiestich mesiacov, opakovane**

29

Zrušenie zaistenia majetku alebo dôkazov

- Príkaz bol zrušený v štáte pôvodu
- V štáte pôvodu bol obmedzený rozsah zaistenia
- Dôvody na trvanie zaistenia pominuli

- **Forma - uznesenie**

30

Náhrada škody

- MS SR – vyplatí náhradu škody ak:
- **§ 20**
 - Justičný orgán SR uznal a vykonal príkaz na zaistenie, ktorý nebol relevantný z dôvodov na strane štátu pôvodu
- je oprávnené požadovať od štátu pôvodu úhradu nákladov, ktoré vyplatilo ako náhradu škody

31

Možnosť použitia inej právnej úpravy

- Týmto zákonom nie je dotknutý postup podľa medzinárodných zmlúv ktorými je SR viazaná
- Skutočnosti svedčiace v prospech využitia existujúcich medzinárodných zmlúv
 - Nižšia miera špecifikácie a identifikácie majetku a dôkazov
 - Možnosť v rámci žiadosti o právnu pomoc požiadať o doplnenie príslušný orgán dožiadaného štátu
 - Vyššia miera flexibility konania
 - Jasne určené pravidlá rovnaké pre všetky štáty
 - Článok 21 Ústavy – nedotknuteľnosť obydlia – len ak bol spáchaný trestný čin
 - Príkaz nemožno priamo pokladať za žiadosť o vykonanie domovej prehliadky, je nevyhnutná samostatná žiadosť o právnu pomoc

32

